

**Εξέταση στη Θερμοδυναμική
ΣΕΜΦΕ-ΗΛΕΚ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ**

Αθήνα 14 Φεβρουαρίου 2004

Διδάσκων : Ε. Λιαροκάπης

Διάρκεια : 2ώρες

Τα θέματα θεωρούνται βαθμολογικά ισοδύναμα.

Δεν επιτρέπονται σημειώσεις, βιβλία και κινητά τηλέφωνα.

Θέμα 1^ο : Σε ένα πείραμα Joule-Thomson ολόκληρο το αέριο που βρίσκεται σε χώρο V_1 υπό σταθερή πίεση p_1 , αναγκάζεται να περάσει μέσω ενός πορώδους διαφράγματος (που επιτρέπει την διόδο του αερίου ενώ κοντρολάρει την πίεση) σε άλλη περιοχή όπου η πίεση είναι σταθερή p_2 . Το όλο σύστημα είναι θερμικά μονωμένο.

A) Αποδείξτε ότι κατά την διαδικασία αυτή διατηρείται η ενθαλπία.

B) Με ποιό τρόπο μπορεί να υπολογιστεί ο όγκος V_2 από τα V_1 , p_1 και p_2 ;

Γ) Εκφράστε για απειροστές μεταβολές της πίεσης τη μεταβολή της θερμοκρασίας $(\partial T / \partial p)_V$ συναρτήσει των V , T , C_p και $(\partial V / \partial T)_p$.

Θέμα 2^ο : Ένα πραγματικό αέριο περιγράφεται από την καταστατική εξίσωση $pV = A(T) + B(T)p + C(T)p^2 + \dots$, με γνωστές τις συναρτήσεις $A(T)$, $B(T)$, $C(T)$, ...

A) Υπολογίστε την $C_p(p, T)$ ως προς την τιμή της $C_p(p_o, T)$ σε μια αρχική πίεση p_o .

B) Με βάση την (A) αποδείξτε ότι $(\partial C_p / \partial p)_T = 0$ για το ιδανικό αέριο.

Γ) Αν η καταστατική εξίσωση είχε την μορφή $\frac{pV}{nRT} = 1 + \frac{B(T)}{V}$, βρήτε την αντίστοιχη εξάρτηση $C_V(T, V)$ ως προς την τιμή της $C_V(T, V_o)$ για πολύ μεγάλους όγκους V_o .

Θέμα 3^ο : Μία αντιστρεπτή θερμική μηχανή M βρίσκεται συνδεδεμένη με δεξαμενές θερμότητας Δ_1 , Δ_2 , Δ_3 θερμοκρασιών $T_1=450$ K, $T_2=360$ K, $T_3=300$ αντίστοιχα, πρώτα με τις Δ_1 και Δ_2 και μετά με τις Δ_1 και Δ_3 . Διά μέσου αυτού του διπλού κύκλου η μηχανή δίνει θερμότητα 1800 J στην δεξαμενή Δ_2 και λαμβάνει από την Δ_3 θερμότητα 600 J.

A) Υπολογίστε το συνολικό έργο που παρήγαγε η μηχανή.

B) Βρήτε τους συντελεστές απόδοσης όταν λειτουργεί με τις δεξαμενές Δ_1 , Δ_2 και Δ_1 , Δ_3 .

Γ) Υπολογίστε τον συνολικό συντελεστή απόδοσης.

Θέμα 4^ο : Δοχείο όγκου $V_1=150$ lt και θερμοκρασίας $T_1=20^\circ\text{C}$ περιέχει σε ισορροπία νερό με ατμούς συνολικής μάζας $m=1$ kg. Αν θερμάνουμε το δοχείο στους $T_2=180^\circ\text{C}$, (α) να υπολογίσετε το ποσοστό των κεκορεσμένων ατμών x στις δύο θερμοκρασίες. Αν το σύστημα υποστεί αδιαβατική εκτόνωση μέχρι 20°C και επαναφερθεί στην αρχική του κατάσταση ισόθερμα, (β) σχεδιάστε τις αντιστρεπτές αυτές μεταβολές και υπολογίστε (γ) το έργο που παράγεται στην κλειστή διαδρομή και (δ) τον συντελεστή απόδοσης.

Δίνονται στους 20°C και 180°C ο ειδικός όγκος $v_1=57.8\text{ m}^3/\text{kg}$, $v_2=0.175\text{ m}^3/\text{kg}$, η πίεση των κεκορεσμένων ατμών $p_1=0.02\text{ atm}$, $p_2=11\text{ atm}$, η λανθάνουσα θερμότητα $L=606-0.7\theta \text{ kcal/kg}$,

η ανηγμένη εντροπία $s = c \ln T + \frac{Lx}{T}$ και εσωτερική ενέργεια $u = cT + x[L - p(v_{atm} - v_{vap})]$.

ΤΥΠΟΛΟΓΙΟ

$k_B = 1,38 \times 10^{-23}$ J/K, $N_{av} = 6,023 \times 10^{23}$ /mole, $R = N_{av}k_B = 8,314$ J/mole.K,
 $1\text{cal} = 4,1868$ J, $1\text{atm} = 1,013 \times 10^5$ Pa

1^{ον} θερμοδυναμικό αξίωμα: $\delta Q = dU + p dV$

Ειδική θερμότητα: $C = \delta Q/dT$, $C_p - C_V = -T \frac{(\partial V/\partial T)_p^2}{(\partial V/\partial p)_T}$ [=R (για ιδανικό αέριο)]

Συμπιεστότητα (ισόθερμη): $k_T = -\frac{1}{V} \left(\frac{\partial V}{\partial p} \right)_T$

Συντελεστής θερμικής διαστολής: $\beta = \frac{1}{V} \left(\frac{\partial V}{\partial T} \right)_p$

Καταστατική εξίσωση ιδανικών αερίων: $pV = nRT$

Για αδιαβατική μεταβολή: $pV^\gamma = const$, όπου $\gamma = C_p/C_V$

Ελεύθερη ενέργεια: $F = U - TS$

Ενέργεια Gibbs: $G = U + pV - TS$

Ενθαλπία: $H = U + pV$

Van der Waals εξίσωση: $\left(p + \frac{a}{V^2} \right) (V - b) = nRT$

Εξίσωση Clausius-Clapeyron: $\frac{dp}{dT} = \frac{L}{(V_1 - V_2)T}$

Σχέσεις Maxwell: $\left(\frac{\partial T}{\partial V} \right)_S = -\left(\frac{\partial p}{\partial S} \right)_V$, $\left(\frac{\partial T}{\partial p} \right)_S = \left(\frac{\partial V}{\partial S} \right)_p$, $\left(\frac{\partial S}{\partial V} \right)_T = \left(\frac{\partial p}{\partial T} \right)_V$, $\left(\frac{\partial S}{\partial p} \right)_T = -\left(\frac{\partial V}{\partial T} \right)_p$

Άλλες σχέσεις: $\left(\frac{\partial x}{\partial z} \right)_f = \left(\frac{\partial x}{\partial y} \right)_f \left(\frac{\partial y}{\partial z} \right)_f$, $\left(\frac{\partial x}{\partial y} \right)_f \left(\frac{\partial y}{\partial z} \right)_f \left(\frac{\partial z}{\partial x} \right)_f = 1$, $\left(\frac{\partial x}{\partial y} \right)_z = 1 / \left(\frac{\partial y}{\partial x} \right)_z$,

$\left(\frac{\partial x}{\partial y} \right)_z \left(\frac{\partial y}{\partial z} \right)_x \left(\frac{\partial z}{\partial x} \right)_y = -1$

Εντροπία: $S = k_B \ln \Omega(E)$

Στατιστικός παράγοντας Boltzmann: $\rho = C \exp\left(-\frac{E}{k_B T}\right)$

Συνάρτηση επιμερισμού: $Z = \sum_i \exp(-\beta E_i)$, $Z = \frac{1}{h^{3N}} \iiint \dots \int \exp(-\beta E) d^{3N}q d^{3N}p$, όπου

$\beta = 1/k_B T$

διέσις
clapeyron: $\frac{\Delta P}{\Delta T} = \frac{L}{T \Delta V}$